

Moteto „Diex qui porroit – En grant dolour – Aptatur“ – komentář k přepisu (Codex Montpellier, H 196, 13. stol., fol. 311^v + 312^r)

Předložená ukázka z kodexu Montpellier H 196 demonstruje nové funkční využití semibrevis a semibrevisových řad. Tenorový hlas je tvořen řetězem ternárií ukončených B pomlkou. Všechna ordines mají tedy jednotnou metrickou hodnotu BBB+(B) – jsou to *ternariae sine perfectione*.

Přepis předlohy není obtížný, protože její zápis není komplikovaný a neobsahuje záludnosti. Rukopis je dobře čitelný, graficky čistý - ovšem s chybami, zejména v ligaturách. Na ty upozorňuji v poznámkách k přepisu → viz níže. Písař zřejmě pravidla pro psaní ligatur neovládal. Přepis ovšem (na rozdíl od písaře) spolehlivé čtení ligatur vyžaduje. Před započítím přepisu proto doporučuji důkladně si osvojit vše, co obsahují tabulky 8.3.1 + 8.3.2 + 8.4. Protože ukázka předlohy není úplná, přepište pouze 26 taktů. Text vynechejte.

Poznámky k přepisu:

1) Triplum:

- 1.1) Na konci 10. taktu (závěr 4. systému) je změna klíče. Za klíčem je svislice, která ovšem není B-pomlka.
- 1.2) Na začátku následujícího řádku nepřehlédněte b-posuvku.

2) V motetovém hlasu je nutno v 15. taktu upravit notu „h“ posuvkou na „b“.

3) Nejvíce chyb je v tenorovém hlasu:

- 3.1) U ternarie ve 2. ordo písař opomenul spojit počáteční brevis s ligaturou obliqua jak je tomu u jiných ligatur tohoto typu (viz ligatury v 7. a 10. ordo). V této grafické podobě by metrická hodnota 2. ordo byla B-LB, což je v evidentním rozporu s metrickým členěním celého hlasu.
- 3.2) V 7. ordo (d₁-e₁-c₁) chybí B-pomlka → zřejmě písařská chyba.
- 3.3) V 5. ordo je (z důvodu odstranění harmonicky nežádoucího souzvuku) nutno zřetelně zapsanou ligaturu „g-f-e“ číst spíše jako „g-f-d“.
- 3.4) Ze stejného důvodu totéž platí pro 10. ordo, kde by u finális lépe znělo „h“ (resp. „b“).
- 3.5) A totéž u posledního 13. ordo, kdy je „harmonicky“ přijatelnější varianta „g-e-d“ místo „g-f-d“.